

Tjänsteställe, handläggare

Revisorerna

För kännedom

Kommunstyrelsen i:
Gällivare kommun
Jokkmokks kommun
Kiruna kommun
Pajala kommun

Förbundsdirektionen
Gymnasienämnden

1 Direktionens och gymnasienämndens ansvarsutövande 2012

Revisorerna ska varje år i revisionsberättelsen särskilt uttala sig i frågan om ansvarsfrihet för direktion och nämnd samt de enskilda förtroendevalda i sådana organ. I revisionsuppgiften ingår att pröva om verksamheten, utifrån en helhetssyn, bedrivs på ett sätt som tillgodoser kommuninvånarnas rättmätiga krav på:

- Effektivitet och kvalitet
- Tillförlitlighet och säkerhet
- Styrbarhet

Utgångspunkten för revisorernas årliga ansvarsprövning är direktionens och gymnasienämndens ansvar och aktiva arbete för att skapa förutsättningar för en ändamålsenlig och säker verksamhet sett utifrån skyldigheter och uppdrag de har från medlemskommunerna och lagstiftning.

1.1 Ansvarsutövande verksamhetsåret 2012

Vi har, i egenskap av förtroendevalda revisorer i Lapplands kommunalförbund, under verksamhetsåret 2011 år valt att genomföra den övergripande granskningen av förbundsdirektionen och gymnasienämnden ansvarsutövande genom att löpande under året följa direktionens och nämndens verksamhet bl a via protokollen och i samband med granskningen av delårsrapporten. Avslutningsvis har vi träffat direktionen och gymnasienämnden.

Träffarna har genomförts utifrån ett till direktionen och nämnden i förväg utskickat frågeunderlag och detta frågeunderlag har sedan använts i efterföljande diskussionen. För 2012 års verksamhet innebär detta att vi genomfört den årliga ansvarsutövande-granskningen med särskild inriktning på följande områden:

- Ledning, styrning ekonomi och kontroll
- Gymnasienämndens anpassning till ny skollag och gymnasiereform
- Uppföljning av revisionens tidigare synpunkter

Våra iakttagelser från ansvarsutövandegranskningen sammanfattas i föreliggande skrivelse. Våra ställningstaganden och bedömningar redovisas nedan med kursiverad stil. I granskningen, liksom vid upprättandet av denna skrivelse, har vi biträttas av sakkunniga från PwC.

Tjänsteställe, handläggare

Revisorerna

2 Ledning, styrning och ekonomi

Enligt förbundsordningen är ändamålet med verksamheten i Lapplands kommunalförbund att utveckla och fördjupa samarbetet mellan parterna och att samordna de gemensamma resurser som innefattas i kommunalförbundets verksamhet för att därigenom åstadkomma ett bättre resursutnyttjande och tillhandahålla en kvalitetsstark och effektiv verksamhet på ett för kommunmedborgarna positivt sätt.

I sin verksamhet ska förbundet iaktta de samordningsdirektiv som medlemskommunerna kan komma att fastställa i syfte att nå samordningsvinster.

Kommunallagen fastställer att nämnderna (motsvarande) var och en inom sitt område ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt, samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Nämndernas strategiska arbete och framförhållning är särskilt väsentlig i tider när det ekonomiska läget försämras. Detta för att klara ekonomin inom tilldelade ramar samtidigt som de uppsatta verksamhetsmålen för kvalitet m m också ska nås.

2.1 Resultat och bedömning

Via förbundsordningen som är antagen av respektive medlemskommuns fullmäktige framgår övergripande ändamål och uppgifter för den verksamhet som bedrivs inom ramen för Lapplands kommunalförbund. Enligt både direktion och nämnd utgör nuvarande förbundsordning en bra grund vid beslut om nödvändiga prioriteringar.

Vi bedömer att direktion och nämnd till övervägande del bedriver ett tillfredsställande målarbete. Väsentligt är att målarbetet kontinuerligt hålls levande och att mål följs upp, revideras och anpassas till de förändringar som sker i omvärlden och i övriga förutsättningar.

För gymnasienämnden ser vi positivt på den ambition som finnsatt under kvartal 1 2013 samla ihop de nyckeltal som finns i verksamheten i ett måldokument som inkluderar både kunskaps- och sociala mål.

Angående löpande uppföljning av ekonomi och verksamhet bedömer vi att denna fungerar tillfredsställande. Den anpassning av verksamhet och ekonomi som pågår, främst kopplat till minskade elevkullar inom gymnasiet, har i huvudsak hanterats väl och endast ett mindre ekonomiskt underskott finns beroende på detta.

Vi noterar särskilt direktionens arbete med internkontrollutveckling som även gymnasienämnden kommer att följa, och att en antagen internkontrollplan ska finnas för såväl direktion som nämnd under början av 2013. Kopplat till internkontrollarbetet är frågan om befintliga risker i verksamheterna. Vi noterar här att några särskilda riskanalyser inte har genomförts och rekommenderar såväl direktion som gymnasienämnd att i det fortsatta internkontrollarbetet inkludera sådana, vilket vi också tolkar att direktion och nämnd har för avsikt att göra.

Tjänsteställe, handläggare

Revisorerna

3 Gymnasienämndens anpassning till ny skollag och gymnasiereform

Hösten 2011 infördes gymnasiereformen. Behovet av utbildningsplatser ska säkerställas mot bakgrund av detta samt det elevantal som kan förväntas. För många kommuner gäller att elever kan söka fritt enligt gällande samverkansavtal. Frisökning innebär att elever dessutom har möjlighet att bli andrahandsmottagna utanför kommunen eller samverkansområdet. Detta tillsammans med etableringen av fristående gymnasieskolor innebär att kommunalförbundets egen verksamhet är konkurrensutsatt. Därför ställs stora krav när det gäller att ta fram tillförlitliga underlag för planering och att utforma verksamheten i enlighet med dessa. Fr.o.m. 1 juli 2011 ska en ny skollag tillämpas och dessutom gäller nya förordningar för skolväsendet. Mycket är nytt och generellt kan sägas att kraven på kommunerna har skärpts.

3.1 Resultat och bedömning

Utöver att diskutera dessa frågor med gymnasienämnden har vi under året genomfört en fördjupad granskning av gymnasieverksamheten. Nedan redogörs i sammanfattning för våra bedömningar och förslag från denna granskning.

- Nämndens styrning inom området bedöms i stort vara ändamålsenlig. Bedömningen baseras på att nämnden vidtagit vissa åtgärder i syfte att anpassa verksamheten i enlighet med ny lagstiftning (t ex utbildningsinsatser för ansvariga rektorer och ny övergripande organisation av skolenheter).
- Vi bedömer att nämndens övergripande organisation av verksamheten överensstämmer med den nya skollagens bestämmelser. När det gäller elevhälsa bedömer vi att denna organisation inte till fullo överensstämmer med skollagens bestämmelser. Vidare bedömer vi att nämnden i tillräcklig omfattning prognostiserar förväntade elevantal, inventerar behovet av utbildningsplatser och har tillräcklig framförhållning när det gäller förändrade behov av personal och lokaler.
- Vi bedömer att *implementering av nya styrdokument* har skett på alla nivåer i organisationen. Det kan dock finnas behov av att fortsätta implementeringsarbetet liksom uppföljningen av hur styrdokumenten tillämpas. Den gemensamma fortbildningsplan som är under utarbetande bedömer vi ger rektorerna möjlighet att prioritera skolenheternas behov av fortbildning.
- Vi bedömer att nämndens *ansvarsfördelning* i form av samlad delegationsordning ännu inte reviderats på ett ändamålsenligt sätt. Vidare bedömer vi att förbundets *riktlinjer för klagomålshantering* är i behov av komplettering med information om tillförlitligt tillvägagångssätt för klagomålshantering på skolenhetsnivå.

Tjänsteställe, handläggare

Revisorerna

- När det gäller elever i behov av särskilt stöd bedömer vi att nämnden bör säkerställa att uppdaterade *rutinbeskrivningar* avseende hantering av elever i behov av särskilt stöd finns vid varje skolenhet. Rutinbeskrivningarna bör även säkerställa att ärendehantering sker på ett *rättssäkert sätt* i alla skolenheter. Nämnden har också att säkerställa likvärdig tillgång till elevhälsans samtliga funktioner

Vår sammanfattande revisionella bedömning är att gymnasienämnden, genom styrning och uppföljning i väsentliga, men inte heltäckande, delar säkerställer att ny skollag och nya förordningar implementeras och tillämpas.

4 Uppföljning av revisionens tidigare synpunkter

Till direktionen; Revisionen har från kansliet erhållit ett skriftligt svar över vilka åtgärder som vidtagits och planeras med utgångspunkt från de synpunkter som revisionen under 2011 framförde i sina olika granskningar. Utöver dessa åtgärder noterar vi att det återstår två områden från fjolåret som det finns behov av att diskutera vidare kring. Dessa är:

- Behov av att inom LKF skapa en smidigare budgetprocess. Det är fyra olika kulturer som måste mötas vilket innebär fördelar men även utmaningar.
- Gemensam personalpolitik och samordning. Ev. se över förbundsordningen på grund av den växande verksamheten.

4.1 Resultat och bedömning

Vi noterar som positivt att LKF har vidtagit eller påbörjat åtgärder i enlighet med revisionens synpunkter, undantaget plan för dokumenthantering, även om allt ännu inte är färdigt beslutat.

Budgetarbetet för 2013 bygger på en ny budgetprocess. Oklarheter om hur s k fria nyttigheter från medlemskommunerna ska hanteras har påverkat budgetprocessen och fortfarande återstår några områden att slutligt hantera, främst IT-relaterade frågor.

Vidare finns nu en personalhandbok finns utformad som har tillämpats under större delen av 2012, samt att erforderliga justeringar i förbundsordningen har genomförts, främst kopplat till budgethanteringen.

Vi bedömer att direktionen på ett tillfredsställande sätt har åtgärdat eller inlett åtgärdsarbete, i linje med våra tidigare bedömningar och förslag. Vi kommer inom ramen för kommande års granskning att följa upp hur återstående utvecklingsbehov har beaktats och vilka åtgärder som har vidtagits.

Tjänsteställe, handläggare

Revisorerna

5 Övriga frågor

Utöver vad som kommenterats ovan så diskuterades även ett antal övriga frågor med direktionen och nämnden. Av dessa vill vi här lyfta fram följande:

Direktionen;

- Hur ser direktionen på Jokkmokks kommuns låga bemanning av elevhälsan kopplat till den möjlighet som finns att ansöka om extra statsbidrag?

Från förbundets sida har inga initiativ tagits till ansökan om extra medel eftersom elevhälsan ligger kvar på respektive medlemskommun. Vidare diskuteras den problematik som kan finnas med att elevhälsan är en fri nyttighet och att detta kan medföra att nivån på resurser och stöd varierar mellan de olika skolenheterna.

Vi ansluter i denna fråga till den bedömning vi lämnade i vår granskning av gymnasieverksamheten avseende att gymnasienämnden har att säkerställa likvärdig tillgång till elevhälsans samtliga funktioner. Direktionen å sin sida har i detta sammanhang att inom ramen för sin uppsiktsplikt följa vilka åtgärder nämnden vidtar för att leva upp till detta krav, samt att vid behov initiera en dialog med nämnden om fortsatta åtgärder.

6 Revisionens sammanfattande bedömning

Avslutningsvis bedömer vi att direktionens och nämndens arbete följer en i väsentliga delar ändamålsenlig struktur. När det gäller målarbete och intern kontroll har förbundet fortsatt sitt utvecklingsarbete avseende framförallt den interna kontrollen vilket vi ser som väsentligt för att säkerställa en effektiv och kvalitativ verksamhet.

Vi kommer inom ramen för vår årliga granskning följa direktionens och nämndens utvecklingsarbete inom bland annat de ovan diskuterade områdena.

För Lapplands kommunalförbunds revisorer

Sören Engelmark